

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ
(PROCEEDINGS)

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ครั้งที่ 1
"ท้องถิ่นวิถีชีวิต"

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21

วันพุธที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2559
ณ โรงแรมแกรนด์ฮิลล์รีสอร์ทและสปา

กองบรรณาธิการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยรัตน์ ปราณี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ นิยม
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลดา เดชาเกียรติไกร อธิการุณวงศ์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณิชา กาวีละ
5. อาจารย์ ดร.สมญา อินทรเกษตร
6. อาจารย์ ดร.เรณู อยู่เจริญ
7. อาจารย์อชิกัญญา แพร่ต่วน
8. นางสาวประทานพร กัลยา
9. นางสาวชนาพร สรวงเทพ
10. นางสาวชนิดา คลีฉายา

สารบัญ

บทความรับเชิญ	หน้า
รูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมของปราชญ์ชาวบ้าน ธานี เกสทอง	1
การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน อนุชา ม่วงใหญ่	14
บทความจากการประชุมวิชาการ	
ผลกระทบของศักยภาพการปฏิบัติงานของสมุหบัญชีที่มีต่อความสำเร็จ ในการปฏิบัติงานของธนาคารพาณิชย์ในเขตภาคเหนือ กรรณิการ์ แสนทองจี	17
ประเทศไทย 4.0 สู่ ท้องถิ่นไทย 4.0 กฤตติกา เสวตอมรกุล	26
การมีส่วนร่วมในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ เฉพาะกรณีศึกษา กองพันบิน ศูนย์การบินทหารบก กันณพัตส บุญล้ำ	32
ปัญหาอันส่งผลให้วัยรุ่น อายุระหว่าง 13-15 ปี ไม่ศึกษาต่อ กรณีศึกษา ในตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี กิตติญาภิช ชาติ	38
การปรับปรุงประสิทธิภาพของการจัดการการผลิตผ้าทอในชุมชนบ้านทราย ตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เขมิกา สงวนพวง	44
เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาชุมชน บ้านดงมูลเหล็ก ตำบลดงมูลเหล็ก อำเภอมะนัง จังหวัดเพชรบูรณ์ จรรยาพัทธ์ สุวรรณศักดิ์	50
ระบบสารสนเทศการแจ้งซ่อมครุภัณฑ์ผ่านคิวอาร์โค้ด จักรพันธ์ จันทร์เชียว	56
การผลิตไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชเหลือทิ้งในชุมชนตลาดมอกล้วยไข่ จารุกิตต์ พิบูลณฤตม	66
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการบริหารงานการเงินการบัญชีและพัสดุภาครัฐ สำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 จิณาภา โพธิ์วิจิตร	72

รายชื่อผู้ประเมิน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.เดช วัฒนชัยยิ่งเจริญ	มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ปจรรย์ ผลประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชคณิต จงจิตวิมล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
4. รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภา สิงห์ธนสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ แสงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
6. รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษดา ชันกลีกรรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ทินพันธุ์ เนตรแพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จงดี ศรีนพรัตน์วัฒน	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยรัตน์ ปรานี	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิตย์ สิงห์ทองชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณิชา กาวิละ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีณา ลีตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลห์ล่า ตรีเอกานุกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา มิ่งฉาย	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
16. นาวาเอก ดร.อนุชา ม่วงใหญ่	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
17. ร.ต.อ. ดร.วิเชียร ต้นศิริคงคล	มหาวิทยาลัยบูรพา
18. ดร.สติธร ธนานิธิโชติ	สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า
19. ดร.สุภาเพ็ญ ปาณะวัฒนพิสุทธิ	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์
นครสวรรค์

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
• การยกระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องความมั่นคงในประชาคมอาเซียนของนักศึกษา : กรณีศึกษาสาขารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พัชยา เลือดชัยฤกษ์	263
• รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมของผู้บริโภค Generation Y ในภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย พัชชญ์ แซ่โจ้ว	271
• ผลการสอนโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ Top-Down และ Bottom-Up ที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของการเรียน วิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พัทธนัย สนธิรักษ์	280
• วังนลีสลาในวรรณกรรมนิวกุลม พิมลณัฐ รัตนศรทอง	289
• วัฒนธรรมทางการเมืองไทยในทัศนคติของนักศึกษารัฐศาสตร์ปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พิสิษฐกุล แก้วงาม	296
• การเปรียบเทียบผลการเกิดก๊าซชีวภาพจากผักตบชวาและต้นกระถินยักษ์ ภาคิน มณีโชติ	303
• การออกแบบและพัฒนาระบบรดน้ำสนามหญ้าพลังงานแสงอาทิตย์ แบบตั้งเวลาปิดภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ภาคิน มณีโชติ	310
• การพัฒนาทุนมนุษย์ด้วยทุนทางสติปัญญาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21 ยชญ์สุธา วิชัยธนพัฒน์	321
• การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างสื่อเชิงสัญลักษณ์สำหรับลดต้นทุนการผลิตข้าว และสารเคมีทางการเกษตรภายใต้แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา นายสมอน วีระปิง ยรรยงวรกร ทองแถม	330
• การใช้สารสนเทศทางภูมิศาสตร์ในการประเมินวัสดุเหลือใช้ ในการทำพลังงานอัดแท่ง รพีกร ฉลองสัพพัญญู	339

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
• ส่วนผสมทางการตลาดบริการและความพึงพอใจของลูกค้าชาวไทยต่อการให้บริการ ของโรงแรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รัชกฤต จิราตธนภักต	347
• การศึกษาประสิทธิภาพในการยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย <i>Xanthomonas campestris</i> บนลำโงของสารสกัดพืชสมุนไพรบางชนิด เรณู อยู่เจริญ	355
• แนวทางการส่งเสริมการตลาดบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเปลี่ยน มาใช้บริการรถไฟฟ้าความเร็วสูงของกลุ่มผู้โดยสารชาวไทยที่ใช้บริการสายการบิน ต้นทุนต่ำ ในเส้นทางกรุงเทพ-พิษณุโลก วรปรัชญ์ โยเหลา	364
• ดนตรีในประเพณีบุญหลวง อำเภอคำชะอี จังหวัดเลย วรารุณี เรืองบุตร	371
• การเมืองในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. วุฒิพงศ์ บัวซ้อย	378
• การศึกษาสมรรถนะทีมหมอบกรอบครัว ศรีสุตา งามขำ	390
• สภาวะที่เหมาะสมของการหมักเอทานอลจากแป้งเหลือทิ้งโรงงานผลิตขนมจีน ที่ผ่านการย่อยด้วยกรดซัลฟิวริก ศรีอุบล ทองประดิษฐ์	399
• การวิเคราะห์ปัจจัยด้านการจัดการองค์กรและมิติวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อ ผลประกอบการของบริษัทข้ามชาติที่มีกิจการในประเทศไทย : กรณีศึกษา บริษัทข้ามชาติสัญชาติญี่ปุ่น ศิริพร บัวเพชร	405
• การศึกษาเพลงรำมะนา บ้านหนองสีนวล อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ สมทรง กฤตมโนธ	414

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
● การศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพเตาเผาถ่านขนาด 200 ลิตร แบบแนวนอนที่มีตำแหน่งของช่องระบายอากาศต่างกัน สมฤดี จินทิม	423
● บทบาทของท้องถิ่นในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสีเขียวสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนระดับโลก สมศักดิ์ วานิชยาภรณ์	432
● ศึกษาวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่ปรากฏบนจิตรกรรม ฝาผนังในอุโบสถวัดภูมินทร์ อ. เมือง จ. น่าน สำเนียง วรรณทอง	440
● การพัฒนาแบบจำลองการพยากรณ์ปริมาณน้ำที่ไหลเข้าเขื่อน โดยประยุกต์ใช้หลักการฟิชเชิลอจิก : กรณีศึกษาเขื่อนสิริกิติ์ สิทธิพร พรอุดมทรัพย์	449
● เศรษฐกิจการเมืองว่าด้วยการปรับตัวของชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง ตอนนโยบายรัฐ : กรณีศึกษาพื้นที่ภูทับเบิก จังหวัดเพชรบูรณ์ สิริพร เพ็ญจันทร์	457
● การใช้สีจากพืชเพื่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ สี แสงอินทร์	465
● การกำจัดซีโอดีในน้ำเสียจากห้องปฏิบัติการเคมีด้วยหินเพอร์ไลต์ลพบุรี สุชาดา สวัสดิ์	476
● การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาเศรษฐมิติเบื้องต้นด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักศึกษาสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สุพิชชา โชติกำจร	486
● กระบวนการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี สุรัชย์ ชูคง	494
● การประเมินโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยใช้ CIPP Model สุรภา เกตุมาลา	501

การเมืองในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของอบต.
The Politics in Annual Budget-making Expenditure Regulations
of Tambon Administrative Organization.

วุฒิพงศ์ บัวชัย* ณัฐวุฒิ สุทธิประภา และธันยมัย รังสิกรพุม**

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเมืองของฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภาฯ และฝ่ายปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. เพื่อศึกษาขั้นตอนของการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองของฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภาฯ และฝ่ายปฏิบัติการกับขั้นตอนของการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. และเพื่อวิเคราะห์การเมืองในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณของ อบต. ช่วงปี 2549-2557 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภาฯ และฝ่ายปฏิบัติการของอบต. เครื่องมือการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้คือ สถิติพรรณนา และสถิติเชิงวิเคราะห์ คือ One-way ANOVA , Pearson Correlation

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการเมืองของฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาฯ เกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติพบว่า ในระหว่างการจัดทำข้อบัญญัติฯ ฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาฯ ได้คำนึงถึงความสำคัญของปัญหาเร่งด่วนในพื้นที่เป็นส่วนประกอบในการดำเนินการ และในการคิดสรรโครงการต่างๆ เข้าสู่ร่างข้อบัญญัติฯ ผู้บริหารจะคำนึงถึงการไม่เฉลี่ยงบประมาณ และคำนึงถึงโครงการที่ได้มาจากการทำประชาคมชาวบ้าน ส่วนการเมืองของฝ่ายปฏิบัติการพบว่า ในระหว่างการจัดทำข้อบัญญัติฯ ได้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติฯ ขั้นตอนการจัดทำข้อบัญญัติฯ พบว่า เจ้าหน้าที่งบประมาณได้รวบรวมรายละเอียดที่เป็นจริงจากฝ่ายต่างๆ ให้นายก อบต. พิจารณา และปฏิบัติตามระเบียบการจัดทำข้อบัญญัติฯ และพบว่าการเมืองของฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภาฯ และฝ่ายปฏิบัติการ มีความสัมพันธ์กับขั้นตอนของการจัดทำข้อบัญญัติฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์การเมืองในการจัดทำข้อบัญญัติฯ ช่วงปี 2549-2557 พบว่า ในการจัดทำข้อบัญญัติฯ ยังใช้ระเบียบฯ เดิม และยังมีระเบียบฯ การจัดทำแผนพัฒนาของ อบต. ฯ เข้ามาเกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ :การเมือง,การจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของอบต.

Abstract

The purpose of this research was to (1) to study the Politics of Executive faction, Legislatives faction and Officers faction in Annual Budget-making Expenditure Regulation of TAO. (2) to study the steps in Annual Budget-making Expenditure Regulation of TAO. (3) to study the relations of Politics among the Executive faction, Legislatives faction and Officers faction in Annual Budget-making Expenditure Regulation of TAO and (4) to analysis of Politics in Annual Budget-making Expenditure Regulation of TAO between B.E.2549-2557

Finding were summarized as follow: 1. Politics of Executive faction and Legislatives faction in Annual Budget-making Expenditure Regulation of TAO were consider in the importance of instant problem in area, not consider in the average budget but consider in the project from a community forum. Politics of Officers faction was action follow a regulation about Annual Budget-making Expenditure Regulation of TAO.

2. Budgeting Officer was compile detail of the truth form every division, present to Tambon Administration and Chief Executive were considered. And the most TAO, fix steps in Annual Budget-making Expenditure Regulation of TAO, follow to a regulation annual budget-making in B.E.2541. And at present had a community plan come to relation with tomade. The most officer of plan and policy analysis will composed of the village Community Forum and Tambon Community Forum for compile a problem or a require from people to made a project and to contain it in Annual Budget-making Expenditure Regulation of TAO.

3. The result of relationship among every faction in TAO were connect with Annual Budget-making Expenditure Regulation by statically different at 0.05 level of significance.

4. The result of analysis of the politics in Annual Budget-making Expenditure Regulation of TAO between B.E.2549-2557, was remain to use a regulation annual budget-making in B.E. 2541 and edit in B.E. 2543 (Release 2 and 3). And use a regulation of Public administration B.E.2550 section 61/1 and a regulation of Ministry of the Interior about Local development planning in B.E.2548 had concern too.

Keywords: Politics, Annual Budget-making Expenditure Regulations of Tambon
Administrative Organization

บทนำ

นักการเมืองท้องถิ่น มีความสำคัญต่อการพัฒนาหมู่บ้าน พัฒนาตำบล และถ้าหากนักการเมืองท้องถิ่นได้จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต.ตามระเบียบของกรมการปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะส่งเสริมให้ปัญหาหรือความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ถูกนำมากำหนดเป็นโครงการในแผนพัฒนาของตำบล รวมทั้งโครงการเหล่านั้นจะถูกนำมาบรรจุในร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของอบต. และเมื่อการพิจารณาร่างข้อบัญญัติฯ ผ่านสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โครงการต่างๆ เหล่านี้ซึ่งเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับความต้องการหรือเกี่ยวข้องกับปัญหาของประชาชนในหมู่บ้านนั้นๆ ก็จะได้รับคำตอบสนองได้รับการแก้ไขให้หมดไปซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นอย่างถูกจุดถูกเป้าหมายอย่างแท้จริงดังนั้น การเมืองในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. จึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทำความเข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติซึ่งจะเกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อประชาชน และต่อการพัฒนาในแต่ละท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายบริหาร เกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต.
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายสภาเกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต.
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต.
4. เพื่อศึกษาขั้นตอนของการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต.
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายบริหารกับขั้นตอนของการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต.
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายสภา กับขั้นตอนของการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต.
7. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายปฏิบัติการ กับขั้นตอนของการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต.

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีพื้นที่การวิจัยคือ อบต.ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาของการวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 524 คน คือ
 - 1.1 บุคลากรของฝ่ายบริหารในแต่ละอบต. ได้แก่ นายกอบต. รองนายกอบต. เลขานุการของนายกฯ จำนวน 64 คน
 - 1.2 บุคลากรของฝ่ายสภา ในแต่ละ อบต. ได้แก่ ประธานสภาฯ รองประธานสภาฯ เลขานุการสภาฯ และส.อบต. ทุกคนจำนวน 396 คน
 - 1.3 บุคลากรของฝ่ายปฏิบัติการในแต่ละอบต. ได้แก่ ปลัดอบต. หัวหน้าส่วนโยธา หัวหน้าส่วนคลัง และเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนของอบต. จำนวน 64 คน

2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาของการวิจัยเชิงคุณภาพ มีจำนวน 21 คน คือ

2.1 นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 7 คน

2.2 ปลัด อบต. จำนวน 7 คน

2.3 ประธานสภา อบต. จำนวน 7 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง

3.1 กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงปริมาณมีจำนวน 232 คน ได้มาโดยการคำนวณประชากรตัวอย่างจากสูตรของ Yamane

3.2 กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงคุณภาพมีจำนวน 21 คน คือ

3.2.1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 7 คน

3.2.2) ปลัด อบต. จำนวน 7 คน

3.2.3) ประธานสภา อบต. จำนวน 7 คน

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบเจาะจง กับการได้มาซึ่งตัวแทนของการวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาของการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้วิจัย แบบสัมภาษณ์การบันทึกภาคสนามการสัมภาษณ์ (Interviewing) และการสังเกต (Observation)

วิธีการเก็บข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ เก็บข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) โดยศึกษาจากหนังสือ บทความวิชาการ เอกสาร รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. การเก็บข้อมูลปฐมภูมิโดยการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ดังนี้

2.1 ด้านการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา และทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง แบบสอบถามที่เก็บข้อมูลมาแล้วทั้ง 232 ชุด

2.2 ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ (Interviewing) ด้วยตนเองกับ นายก อบต. 7 คน และประธานสภา จำนวน 7 คน และปลัด อบต. จำนวน 7 คน โดยจะทำการสัมภาษณ์กับนายก อบต. ประธานสภา อบต. และปลัด อบต. เดียวกันทั้ง 7 อบต. รวมทั้งหมด 21 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการวิเคราะห์ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงวิเคราะห์ (Analysis Statistics) สถิติที่ใช้ คือ t-test และ One way ANOVA ณ นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ศึกษาในการทดสอบสมมติฐาน และใช้สถิติ Pearson Correlation ณ นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรในวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3

ทั้งนี้ Content Analysis ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โดยส่วนใหญ่เป็นบุคลากรฝ่ายสภา (ร้อยละ 76.1) และเป็นเพศชาย (ร้อยละ 73.9) กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุดมีอายุระหว่าง 41-50 ปี (ร้อยละ 41.5) ส่วนใหญ่สมรสแล้ว (ร้อยละ 90.2) กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุดจบการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า (ร้อยละ 26.9) ส่วนใหญ่มีรายได้ส่วนต่อเฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท (ร้อยละ 62.4) และส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 61.7)

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายบริหาร เกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. พบว่า เมื่อพิจารณาโดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายบริหารที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมทางการเมืองในระหว่างการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ฝ่ายบริหารได้คำนึงถึงโครงการที่บรรจุในแผนพัฒนา 3 ปี เป็นส่วนประกอบในการดำเนินการ

ผลการสัมภาษณ์นายก อบต. เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายบริหารเกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. พบว่า ในการคิดสรรโครงการเข้าสู่ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. ได้คำนึงถึงความสำคัญของปัญหา คำนึงถึงโครงการที่มีในแผนพัฒนา 3 ปี โดยก่อนจะบรรจุโครงการนั้นๆ เข้าสู่ร่างข้อบัญญัติจะมีการลงไปในพื้นที่ก่อนว่าเป็นปัญหาที่สำคัญจริงหรือเปล่า

นอกจากนี้ยังพบว่า มี ส.อบต. มาเจรจาต่อรองกับนายกฯ โดยการเข้ามาคุยกับตัวนายกฯ เลย แต่ก็ไม่ได้รับการตอบสนองเนื่องจากนายกฯ บอก ส.อบต. คนนั้นๆ ให้ไปปรึกษากันในสภาฯ และนายกฯ ได้ใช้ความสามารถส่วนตัวในการแก้ไขปัญหามาในการเจรจาต่อรอง เพื่อให้ผลประโยชน์ลงตัวและนำมาซึ่งความพึงพอใจทุกฝ่ายด้วยการพา ส.อบต. ลงไปดูสภาพปัญหาในพื้นที่และให้มีการตัดสินใจร่วมกันว่าควรให้งบประมาณหมู่บ้านใดก่อน

ผลการสัมภาษณ์ยังพบว่า อบต. ที่ทำการสัมภาษณ์นี้ได้ทำตามขั้นตอนของการจัดทำข้อบัญญัติฯ ทุกขั้นตอน และมีการบรรจุโครงการใหม่เข้าไปในร่างข้อบัญญัติฯ ด้วยในกรณีที่โครงการนั้นใช้งบประมาณเกินกว่า 1 แสนบาท และต้องเป็นโครงการที่จำเป็นจริงๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความต้องการของประชาชน รวมทั้งมีการปรับตัวเลขงบประมาณในบางปีตามสถานะเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะมีการให้สำนักปลัดตรวจสอบราคากลางจากพาณิชย์จังหวัดเสมอ

นอกจากนี้ ผลการสัมภาษณ์ยังพบว่า มีการนัดประชุมสภาฯ นอกรอบก่อนที่จะนำร่างข้อบัญญัติฯ เข้าสู่สภาฯ และอบต. แห่งนี้ไม่มีความขัดแย้งกันในสภาฯ เพราะจะมีการอภิปรายกันนำเหตุผลมาพูดคุยกันในช่วงของการประชุม นอกรอบ รวมทั้งไม่มีการลอบบี้เพื่อให้มีการสนับสนุนร่างข้อบัญญัติ

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายสภาฯ เกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. พบว่า เมื่อพิจารณาโดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายสภาฯ ที่ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ในระหว่างการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ฝ่ายสภาฯ ได้คำนึงถึงโครงการที่ได้มาจากประชาคมชาวบ้านเป็นส่วนประกอบในการดำเนินการ

ผลการสัมภาษณ์ ส.อบต. เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. พบว่า ในการคิดสรรโครงการเข้าสู่ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. ของ ส.อบต. ทั้ง 2 ท่าน บอกว่าในการคิดสรรโครงการเข้าสู่ร่างข้อบัญญัติฯ ได้ให้ความสำคัญกับความสำคัญของปัญหา คำนึงถึงความเดือดร้อนซึ่งในช่วงการบรรจุโครงการนั้นๆ เข้าสู่ร่างข้อบัญญัติฯ กรณีที่เป็นโครงการที่มีการถกเถียงกันจะมีการลงไปในพื้นที่ก่อนว่าพื้นที่ของใครปัญหานั้นหนักกว่ากัน นอกจากนี้ยังพบว่า ส.อบต. ผู้ให้สัมภาษณ์เคยเข้ามาเจรจาทันทีกับนายกฯ โดยการเข้ามาคุยกับนายกฯ เป็นการส่วนตัวโดยในการเข้ามาเจรจาทันทีกับนายก อบต. ส่วนใหญ่จะเป็นการนำปัญหาที่ชาวบ้านมาร้องเรียนกับ ส.อบต. แล้ว ส.อบต. จึงนำปัญหานั้นไปพูดคุยเจรจากับนายก อบต.

ผลการสัมภาษณ์ยังพบว่า อบต. ที่ทำการสัมภาษณ์ ส.อบต. นี้ได้ทำตาม ขั้นตอนของการจัดทำข้อบัญญัติฯ ทุกขั้นตอน โดย ส.อบต. บางท่านบอกว่าไม่มีการนำโครงการใหม่ๆ มาบรรจุในร่างข้อบัญญัติฯ ส่วนใหญ่จะนำโครงการที่มีอยู่แล้วในแผนพัฒนา 3 ปี มาบรรจุในร่างข้อบัญญัติฯ ส่วน ส.อบต. อีกท่านหนึ่งตอบว่า ไม่แน่ใจว่ามีการนำโครงการใหม่เข้ามาบรรจุในร่างข้อบัญญัติฯ นอกเหนือจากแผน 3 ปีหรือไม่ เนื่องจากว่า ส.อบต. ท่านนี้ไม่เคยเปิดดูว่าโครงการในแผน 3 ปีมีโครงการอะไรบ้าง นอกจากนี้ผลการสัมภาษณ์ยังพบว่า มีการนัดประชุมสภาฯ นอกรอบก่อนที่จะนำร่างข้อบัญญัติฯ เข้า

สู่สภา และอบต. แห่งนี้ไม่มีความขัดแย้งกันในสภา เพราะจะมีการพูดคุยกันก่อนแล้วในช่วงของการประชุมนอกรอบ รวมทั้งไม่มีการลอบบี้เพื่อให้การสนับสนุนร่างข้อบัญญัติ

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของอบต. พบว่า เมื่อพิจารณาโดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายปฏิบัติการที่ปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ ในระหว่างการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ฝ่ายปฏิบัติการได้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณของอบต.

ในส่วนของผลการศึกษาตามคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของอบต. พบว่า มีความคิดเห็นที่หลากหลายต่อพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายปฏิบัติ กล่าวคือ มีความคิดเห็นบางส่วนได้มีข้อเสนอแนะต่อฝ่ายปฏิบัติการว่า ควรเตรียมการจัดทำข้อบัญญัติฯ ให้ตรงตามแผนปฏิบัติงานงบประมาณ และให้ทันตามแผนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น รวมทั้งควรจัดทำแผนงานให้โปร่งใส ควรคำนึงถึงระเบียบขั้นตอนหลักเกณฑ์ของระบบการจัดทำข้อบัญญัติฯ ให้ชัดเจน และยึดหลักของระเบียบและราคารมาตรฐานตามบัญชีครุภัณฑ์และพาณิชย์ในการดำเนินงานและควรให้ฝ่ายปฏิบัติการมีส่วนร่วมมากกว่านี้

นอกจากนี้ยังพบว่า ฝ่ายปฏิบัติการทำงานไม่ทันต่อเหตุการณ์ ทำงานล่าช้า ไม่ค่อยสนใจฝ่ายสภา เพราะฝ่ายสภา ไม่ได้เรียนกฎหมายมา และยังพบว่าการพัฒนาจะน้อยมากงบประมาณจะอยู่ที่สำนักงานปลัดเป็นส่วนใหญ่ และพบว่าหมู่บ้านไหนที่มีการไปรับประทานอาหารกันบ่อยก็จะได้โครงการเยอะ

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภา และฝ่ายปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของอบต. พบว่า เมื่อพิจารณาโดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภา และฝ่ายปฏิบัติการที่ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้รับความเห็นชอบจากสภาอบต. ตามที่ฝ่ายบริหารเสนอ

ในส่วนของผลการศึกษาตามคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต.พบว่า มีความคิดเห็นที่หลากหลายต่อขั้นตอนการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. กล่าวคือ มีความคิดเห็นบางส่วนได้มีข้อเสนอแนะว่าควรเน้นเรื่องอาชีพ และสนับสนุนเรื่องความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น และควรมีการจัดสวัสดิการให้แก่ฝ่ายบริหารและ ส.อบต. เรื่องค่ารักษาพยาบาลฟรีและเบิกค่าเล่าเรียนได้ รวมทั้งกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทในการให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณและการบริหารจัดการให้กับคณะผู้บริหาร นอกจากนี้ยังมีการเสนอแนะว่า ควรจัดทำข้อบัญญัติฯ ให้เป็นไปตามขั้นตอนของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด และกรมส่งเสริมควรแจ้งรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนของการจัดทำข้อบัญญัติฯ ให้ชัดเจนเพื่อจะได้เข้าใจตรงกันทุกฝ่าย เพราะทุกวันนี้มีความเข้าใจไม่ตรงกันในการจัดทำข้อบัญญัติฯ บางขั้นตอน และฝ่ายบริหารควรพิจารณาโครงการจากแผนพัฒนา 3 ปี ไม่ควรทำตามใจตนเอง ควรจัดทำข้อบัญญัติด้วยความเป็นกลางไม่ควรเลือกปฏิบัติ และไม่ควรมีโครงการเฉพาะพื้นที่ของพรรคพวกตนเอง

ผลของการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้ง 3 ข้อ โดยพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายบริหาร พฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายสภา และพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายปฏิบัติการมีความสัมพันธ์กับขั้นตอนของการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของอบต.อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

วิจารณ์

1. วิจารณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภา และฝ่ายปฏิบัติการ เกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต.

1.1 พฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายบริหาร เกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. ที่พบว่า ในระหว่างการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ฝ่ายบริหารได้คำนึงถึงโครงการที่บรรจุในแผนพัฒนา 3 ปี เป็นส่วนประกอบในการดำเนินการ โดยก่อนจะบรรจุโครงการนั้นๆ เข้าในร่างข้อบัญญัติ จะมีการไปตรวจสอบในพื้นที่ก่อนว่าเป็นปัญหาและความต้องการของประชาชนจริงหรือไม่

ผู้วิจัยวิจารณ์ว่า เหตุผลที่ฝ่ายบริหารมีพฤติกรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวคิดทางการเมืองของ อริสโตเติล และของเดวิสฮิสตัน ก็เพื่อการสร้างฐานอำนาจให้กับตนเองในอนาคต เพราะการบริหารและการปกครองที่คำนึงถึงสาธารณะประโยชน์ และคำนึงถึงความเป็นธรรมในการจัดสรรปันส่วนสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อสังคมจะส่งผลให้ประชาชนมีความศรัทธาต่อตัวผู้กระทำเช่นนั้น และเหตุผลที่ผลงานวิจัยครั้งนี้มีความขัดแย้งกับผลงานวิจัยของอดุล คันหาเรศร์ และวัฒนา ชัยสวัสดิ์ ผู้วิจัยมองว่า ผลงานวิจัยของทั้ง 2 ท่านได้วิจัยมาแล้วประมาณ 8-9 ปี ในช่วงนั้นเป็นช่วงของการเริ่มต้นขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเรียกได้ว่าเป็นช่วงของการเปลี่ยนผ่านจากสภาตำบลมาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผลให้บุคลากรฝ่ายบริหารที่พึงจะมีอำนาจเบ็ดเสร็จ และได้ขึ้นมาครองอำนาจในการปกครองของนายก อบต. ใหม่ๆ ได้แสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้องของตน ไม่ได้คำนึงถึงปัญหาความต้องการของประชาชนตามโครงการที่มีในแผนพัฒนาตำบล แต่ ณ เวลานั้นการเริ่มต้นของ อบต. มีระยะเวลาของการเริ่มต้นมานานพอสมควร การเปลี่ยนตัวนายก อบต. บางพื้นที่ก็อาจจะเปลี่ยนมาแล้ว 1-2 คน ในการดำเนินงานของนายก อบต. คนก่อนก็ได้พัฒนามากพอสมควร ดังนั้นการพัฒนาของนายก อบต. คนปัจจุบันจึงเป็นการต่อยอดของการพัฒนาจากนายกฯ คนก่อนและได้เรียนรู้จากผลของการทำงานของนายก อบต. คนก่อน หรือจากประสบการณ์การเป็นนายกฯ ของตนเอง ทำให้นายกคนปัจจุบันเลือกที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ หรือหากมองอีกมิติหนึ่งก็จะมองได้ว่าประสบการณ์ของการทำงานของนายก อบต. คนก่อน หรือของตนเองทำให้ได้เรียนรู้ว่าการบริหารการปกครองที่คำนึงถึงสาธารณะประโยชน์ และความเท่าเทียมกันของพื้นที่จะนำมาซึ่งความเคารพและเป็นฐานเสียงให้กับตนเองในอนาคต จึงทำให้ผลของการศึกษาครั้งนี้แตกต่างไปจากผลการวิจัยของอดุล คันหาเรศร์ และวัฒนา ชัยสวัสดิ์

1.2 ด้านพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายสภา เกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. ที่พบว่า ในระหว่างการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. ฝ่ายสภาได้คำนึงถึงโครงการที่ได้มาจากประชาคมชาวบ้าน ที่เป็นปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชนเป็นส่วนประกอบในการดำเนินการ รวมทั้งได้พิจารณาโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนจริงๆ ในการจัดทำข้อบัญญัติฯ

ผู้วิจัยวิจารณ์ว่า พฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายสภาในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. ที่พบว่า ในระหว่างการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ฝ่ายสภาได้คำนึงถึงโครงการที่ได้มาจากประชาคมชาวบ้านซึ่งเป็นปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชนเป็นส่วนประกอบในการดำเนินการ ผู้วิจัยมองพฤติกรรมของฝ่ายสภา คล้ายคลึงกับพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายบริหาร กล่าวคือ เหตุผลที่ฝ่ายสภา มีพฤติกรรมทางการเมืองเช่นนี้ก็เพื่อการสร้างฐานอำนาจให้กับตนเองในอนาคตเหมือนกัน เพราะส.อบต. ก็มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนเหมือนกับนายก อบต. เพราะฉะนั้นในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. ฝ่ายสภาได้คำนึงถึงโครงการที่ได้มาจากประชาคมชาวบ้านซึ่งเป็นปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชนเป็นส่วนประกอบในการดำเนินการนั้น ก็เพราะความต้องการเอาใจใส่ประชาชนเพื่อสร้างฐานเสียงให้กับตนเอง และหวังผลประโยชน์จากประชาชนนั่นเอง ทั้งนี้เพราะการบริหารและการปกครองที่คำนึงถึงสาธารณะประโยชน์คำนึงถึงความเป็นธรรมในการจัดสรรปันส่วนสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อสังคม จะส่งผลให้ประชาชนมีความศรัทธาต่อ ส.อบต. ตามมาเพราะประชาชนมีอำนาจที่จะทำให้ ส.อบต. คนนั้นได้เป็น ส.อบต. อีกสมัยหรือไม่ผ่านกระบวนการเลือกตั้ง และการที่ฝ่ายสภาได้คำนึงถึงโครงการที่ได้มาจากประชาคมชาวบ้านซึ่งเป็นปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชนเป็นส่วนประกอบในการดำเนินการเป็นเรื่องของการยอมทำตามความต้องการของผู้ใช้อำนาจ คือ ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจที่จะให้คะแนนเสียง ส.อบต. นั้นเอง

1.3 ด้านพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. ที่พบว่า ในระหว่างการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ฝ่ายปฏิบัติการได้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณของ อบต. ทุกขั้นตอนและปฏิบัติด้วยความโปร่งใส

ผู้วิจัยพิจารณาว่า พฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายปฏิบัติการ ในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. ที่พบว่า ในระหว่างการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ฝ่ายปฏิบัติการได้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณของ อบต. ทุกขั้นตอนและปฏิบัติด้วยความโปร่งใสเหตุผลที่ฝ่ายปฏิบัติการมีพฤติกรรมทางการเมืองเช่นนี้ เพราะฝ่ายปฏิบัติการมีความคุ้นเคยและได้เรียนรู้ในการจัดทำข้อบัญญัติมาทุกปี และได้เรียนรู้ที่จะทำตามบทบาทหน้าที่ของตนเองรู้ว่าจะบทบาทหน้าที่ของตนเองมีอำนาจเพียงใด และรู้ว่าถ้าบกพร่องในเรื่องระเบียบกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติ ก็จะส่งผลให้เป็นปัญหาในการประเมินจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงาน ก.จ., ก.ท.และ ก.อบต., 2549) ได้สร้างเกณฑ์ การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติราชการของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำผลการประเมินไปกำหนดประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นพิเศษสำหรับข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น (โบนัส) ในการประเมินของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการประเมินเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้วย ซึ่งเป็นตัวชี้วัดตัวแรกที่ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องผ่านการประเมินเรื่องนี้ ก่อนจะนำไปสู่การประเมินในมิติอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นมิติด้านประสิทธิผลตามแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มิติด้านคุณภาพการให้บริการ มิติด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ และมิติด้านการพัฒนาองค์กร รวมทั้งการประเมินเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้รับบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เป็นส่วนประกอบด้วย (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์ 2549) ดังนั้นจึงเป็นเหตุจำเป็นที่ฝ่ายปฏิบัติการต้องทำตามระเบียบทุกขั้นตอนตามผลการศึกษาที่พบในครั้งนี้

2. วิจัยเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต.

พฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภา และฝ่ายปฏิบัติการเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. ที่พบว่า ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้รับความเห็นชอบจากสภา อบต. ตามที่ฝ่ายบริหารเสนอ และเป็นไปตามขั้นตอนของการจัดทำข้อบัญญัติ ที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

ผู้วิจัยพิจารณาว่า พฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภา และฝ่ายปฏิบัติการในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. ที่พบว่า ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้รับความเห็นชอบจากสภา อบต. ตามที่ฝ่ายบริหารเสนอและเป็นไปตามขั้นตอนของการจัดทำข้อบัญญัติ ที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด เนื่องจากมีการพูดคุยกันนอกรอบก่อน (พูดคุยนอกรอบ คือ การประชุมปรึกษาหารือกันก่อนประชุมสภาจริง) ทั้งนี้เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในกลุ่มของสภา อบต. ก่อน เพราะในการพูดคุยกันนอกรอบจะมีการชี้แจงให้ ส. อบต. ได้ทราบความสำคัญของปัญหาและความสำคัญของโครงการนั้นๆ ที่ถูกบรรจุในร่างข้อบัญญัติ รวมทั้งมีการเปิดโอกาสให้ ส. อบต. ได้แสดงความคิดเห็นหรืออภิปรายต่อประเด็นปัญหานั้นๆ รวมทั้งมีการปรับแก้ตัวเลขงบประมาณหรือเพิ่มตัวเลขงบประมาณหรือเพิ่มโครงการเดียวกันในหมู่บ้านอื่น ซึ่งการกระทำแบบนี้อาจจะกล่าวได้ว่า เป็นการสร้างเงื่อนไขหรือสร้างกติกาให้เป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ในสภา และหากพบว่าโครงการใดเป็นที่ถกเถียงกัน ส. อบต. นายก อบต. ก็จะเสนอให้ ส. อบต. ลงพื้นที่ไปตรวจสอบทุกหมู่บ้านตามโครงการนั้น เพื่อเปรียบเทียบความสำคัญของปัญหาว่าหมู่บ้านใดประสบปัญหามากกว่ากันและสมควรได้รับการจัดสรรงบประมาณตามโครงการนั้นๆ หรือไม่ การกระทำแบบนี้ก็จะสร้างความเห็นอกเห็นใจกัน และสร้างความยุติธรรมให้กับ ส. อบต. ทุกคนและสุดท้ายก็เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน ผู้วิจัยยังมองว่าการพึ่งพิงพึ่งพาอาศัยกันระหว่างนายก อบต. กับประชาชน โดยนายก อบต. จัดสรรโครงการตามปัญหาความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ เป็นการให้รางวัล เป็นการให้ผลประโยชน์แก่ประชาชนและโครงการต่างๆ เหล่านี้ย่อมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อประชาชน เพราะฉะนั้นนายก อบต. ก็จะได้รับอำนาจจากประชาชนมอบให้ในสมัยการเลือกตั้งสมัยต่อไป โดยได้เป็นนายก อบต. อีกสมัยผ่านการทุ่มเทและแน่วแน่เสียใจจากประชาชน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังมองว่าบุคลากรทั้ง 3 ฝ่าย รวมทั้งประชาชนต่างต้องพึ่งพิงพึ่งพาอาศัยกันและกัน กล่าวคือ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายสภา ต้องพึ่งพาอาศัยเสียงจากชาวบ้านในสมัยต่อไป จึงต้องให้ความสำคัญกับโครงการที่บรรจุในแผนพัฒนา 3 ปี และให้ความสำคัญกับโครงการที่ได้มาจากประชาชนชาวบ้าน เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นความต้องการ

ของชาวบ้าน เพราะฉะนั้นทั้งนายกอบต. และส.อบต. จึงต้องตอบสนองความต้องการของชาวบ้านเป็นสำคัญ รวมทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายสภา ก็ต้องพึ่งพาอาศัยกัน โดยต่างฝ่ายต่างได้รับผลประโยชน์จากกันและกันผ่านกรณีร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของอบต. ที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาอบต. ตามที่ฝ่ายบริหารเสนอ โดยต่างฝ่ายต่างก็ต้องเอื้อประโยชน์ให้แก่กันและกัน ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการตั้งกฎกติกาขึ้นมาใหม่เพื่อให้เกิดการยอมรับร่วมกันในภาพรวม

สรุป

ผลการวิจัยครั้งนี้ ได้ผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ทุกข้อ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องควรกำกับให้มีการจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนของโครงการต่างๆ ที่ได้จากการทำประชาคมชาวบ้านแต่ละหมู่บ้านเป็นลำดับที่ 1-3 และนำโครงการที่จัดลำดับ 1-3 นี้ไปบรรจุในร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. เพื่อการแก้ไขปัญหาความต้องการเร่งด่วนของชาวบ้านแต่ละหมู่บ้านตรงกับปัญหาและความต้องการของชาวบ้าน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ทำให้ผู้บริหารและคณะกรรมาธิการระดับตำบลมีการวิจัยเชิงคุณภาพ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงอุปนัย (Inductive Analysis) เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันของผู้บริหารและคณะในระดับนโยบายต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณไม้สนธิ. (2544). “การต่อรองอำนาจของผู้หญิงจากการนำเสนอเรื่องร้องผ่านสื่อมวลชนไทย”. วิทยานิพนธ์
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ออนไลน์), สาระสังเขปค้นคืนวันที่ 10 สิงหาคม 2549 จาก
<http://index.dcmstthailis.uni.net.th:8000/dcmstth/detail.nsp>
- กรมการปกครอง. (2543). คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
อสาธิตการพิมพ์.
- (2543). คู่มือปฏิบัติงานเรื่องการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อสา
ธิตการพิมพ์.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2546). คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท..
- กองราชการส่วนตำบลกรมการปกครอง. (2543). คู่มือการปฏิบัติงานและตรวจสอบด้านการเงินการคลังการบัญชีและการ
พิจารณาความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อสาธิตการพิมพ์.
- (2542). กฎหมายระเบียบและข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบล (รวมฉบับแก้ไขเพิ่มเติมพ. ศ. 2542).
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อสาธิตการพิมพ์.
- (2544). คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อสา
ธิตการพิมพ์.
- กองวิชาการและแผนงาน สถาบันดำรงราชานุภาพ. (2540). ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.
- กระทรวงมหาดไทยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกองตรวจสอบระบบการเงินบัญชีท้องถิ่น. (2546). คู่มือการปฏิบัติงาน
ด้านการตรวจสอบการเงินการคลังการบัญชีและการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร:
ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

- กิตติมาแก้วกิตติ. (2547). "ปัญหาในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด". การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขา นโยบายสาธารณะ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กิตติยา เกษมสุข. (2553). "การเมืองในการจัดทำงบประมาณของเทศบาลนครลำปาง พ.ศ. 2546-2553". วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไกรวิทย์พวงงาม. (2555). การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมิติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- คารมคำพิฑูรย์. (2545). "การศึกษากาการบริหารจัดการในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารตำบลเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนอำเภอพระยืนจังหวัดขอนแก่น". รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- งานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. (2557). คู่มือการทำวิทยานิพนธ์. เพชรบูรณ์: ม.ป.ท..
- จันทร์เพ็ญแสงอรุณ. (2550). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. สารสังเขปออนไลน์. ค้นคืนวันที่ 30 พฤษภาคม 2550 จาก http://www.nrru.ac.th/preelearning/janpen/pon_e_three.html
- จุมพลนิมพานิช. (2547). ผู้นำอำนาจและการเมืองในองค์การ. (พิมพ์ครั้งที่ 2), นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จุมพลนิมพานิช และคณะ. เอกสารการสอนชุดวิชาองค์การและการจัดการหน่วยที่ 9-15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2540.
- ชลิตประภาวนท์และคณะ. (2541). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพมหานคร: เพชรจรัสแสงแห่งโลกธุรกิจ.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- เทพนเมืองแมนและสรวงสุวรรณ. (2540). พฤติกรรมองค์การ. (พิมพ์ครั้งที่ 2), กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัยสันติวงศ์. (2540). พฤติกรรมองค์การ. (พิมพ์ครั้งที่ 3), กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ธานีสุขเกษม. (2541). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์. เพชรบูรณ์: ม.ป.ท..
- บรรยงค์โคโคจินดา. (2545). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น (1977).
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2540). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล. (2549). สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักท์.
- ประจิตรมาทิง. (2529). สังคมวิทยาการเมืองแนวคิดทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. ปัตตานี: โครงการจัดตั้งสำนักเทคโนโลยีการศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.
- พรอัมรินทร์พรหมเกิด. (2545). สังคมวิทยาการเมือง (Political Sociology). ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนา.
- พรศักดิ์ผ่องแผ้ว. (2532). พฤติกรรมการเมืองขอบข่ายทางทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท..
- พิภพช่วงเงิน. (2547). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น (1977).
- เพลโตอุดมรัฐแปลจากหนังสือ *The Republic* โดยปรีชาข้างขวัญยืน. (มปป.). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญกมลมานะรัตน์. (2547). "การเมืองเรื่องการจัดตั้งศึกษากรณีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของเทศบาลเชียงใหม่ปีพ.ศ. 2547". วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ออนไลน์).

สาระสังเขปค้นคืนวันที่ 7 สิงหาคม 2549 จาก

http://index.dc.thailis.uni.net.th:8000/DCMS_CU/detail.nsp

- รวีวรรณชินะตระกูล. (2544). การวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: มิตรภาพการพิมพ์และสตีวดีโอ.
- รามิลพัฒน์มงคลเชฐ. (2545). "ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรกอำเภอเมืองกาญจนบุรีจังหวัดกาญจนบุรี". วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เรืองวิทย์เกษสุวรรณ. (2548). หลักรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บทพิการพิมพ์.
- วรพิตย์มีมาก. (2547). "การออกแบบการวิจัยและเครื่องมือการวิจัย" ใน ประมวลสาระชุดวิชา วิทยานิพนธ์ 1 หน่วยที่ 4. นนทบุรี: สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิภากร กลิ่นลอย. (2554). "กระบวนการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่". การศึกษาค้นคว้าอิสระ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ, สุขุม นวลสกุล และวิทยา จิตนพวงศ์. (2555). การเมืองและการปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วุฒิพงศ์ บัวชัย. (2549). พฤติกรรมทางการเมืองในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- . (2550). การศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ศิริลักษณ์ สุวรรณวงศ์. (2539). หลักสถิติเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ศิริวรรณเสรีรัตน์และคณะ. (2541). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพมหานคร: อีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- สงวนข้างฉัตร. (2541). พฤติกรรมองค์การ. พิษณุโลก: สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สถาบันดำรงราชานุภาพสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2543). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สมบัติดำรงฉัตร. (2546). การเมืองแนวความคิดและการพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 13), กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สมารธรรม.
- สร้อยตระกูล (ตียานนท์) อรรถมานะ. (2542). พฤติกรรมองค์การทฤษฎีและการประยุกต์. (พิมพ์ครั้งที่ 2), กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- เสนีย์คำสุข. (2548). "การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางการอ่านใจ" ในเอกสารการสอนชุดวิชาหลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์หน่วยที่ 10. นนทบุรี: สาขาวิชารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุพินเกษาคุปต์. (2557). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2545). รวมพระราชบัญญัติเกี่ยวกับองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรวมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงพ.ศ. 2545. นนทบุรี: เอสอาร์พรินต์แมสโปรดักส์.
- สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์. (2549). เอกสารประกอบการอบรมโครงการฝึกอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรของอบต. ประจำปี 2549 ระหว่างวันที่ 30 มิถุนายน- 1 กรกฎาคม 2549 ณ โรงแรมโมเชิดฮิลล์ จังหวัดเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์: ม.ป.ท..

- โสภณ โลมาแจ่ม. (2554). "หลักเกณฑ์การพิจารณาโครงการ การจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ของ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร" การศึกษาอิสระ ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- หนังสือสำนักงานก.จ., ก.ท. และก.อบต. ที่มท 0809.3/ว25 ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2549 เรื่อง "การกำหนดประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นพิเศษสำหรับพนักงานส่วนตำบลประจำปีงบประมาณ 2549" ถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์.
- เอื้อมเตือนปั้นแก้ว. (2554). "กระบวนการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณที่มีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา". การศึกษาอิสระ ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครอง, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Barnard, Chester I. (1968). *The Functions of the Executive*. Massachusetts: Harvard University Press.
- Denziger, James N. (2005). *Understanding the Political World: A comparative introduction to political science*. United States: Hamilton Printing.
- Heywood, Andrew. (2002). *Politics*. Second Edition, New York: Antony Rowe Ltd, Chippenham, Wilts.
- Organ, Dennis W. and Hamner, Clay W. (1982). *Organizational Behavior: An Applied Psychological Approach*. Texas: Business Publications.
- Newstrom, John W., David, Keith. (1933). *Organizational Behavior: Human Behavior at Work*. New York: McGraw-Hill.
- Strauss, Leo. (1962). *Essays on Scientific Study of Politics*. Edited by Herbert J. Storing. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Tansey, Stephen D. (1995). *Politics: The Basics*. New York: TJ Press [Padstow] Ltd. Padstow, Cornwall.
- Weber, Max. (1967). "Politics as a Vocation" in from Max Weber: *Essays in Sociology*. (Translated Edited by H.H. Gerth and C. Wright Mills). New York: Oxford University Press.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Tokyo: Harper International Edition.